

Koná se Cyklojízda k rozhledně Andrlův chlum

ÚSTÍ NAD ORLICÍ Klub českých turistů v Ústí nad Orlicí pořádá v neděli 24. ročník podzimní cykloakce K rozhledně Andrlův chlum.

Start je od 8 do 10 hodin z Mírového náměstí v Ústí nad Orlicí, cíl všech tras je u rozhledny na Andrlův chlum do 20 hodin.

Nejkratší osmikilometrová trasa je vypsána pro pěší i cyklisty, pro vzdálenější účastníky je vhodná i cílová jízda. K rozhledně dojedou po vlastní ose a svoji trasu doloží několika razítky. „Nejdlejší trasa 175 kilometrů je určena zkušeným cykloturistům, vede z Ústí nad Orlicí do České Třebové, Litomyšle, dále přes Chocen, Doudleby nad Orlicí, Vamberk, Slatinu nad Zdobnicí, Rychnov nad Kněžnou, Týniště nad Orlicí, Albrechtice, Borohrádek, Dobříkov, Sruby, Jehnědí, Sloupnici do cíle k rozhledně,“ řekl za pořadatele Miroslav Richter.

Ostatní cyklotrasy 45 - 60 - 80 - 120 - 140 kilometrů jsou od nejdelší odvozeny. Pro obzvlášť otrlé jedince bude v cíli připraven výstup po 183 schodech na čtyřiatřicet metrů vysokou vyhlídkovou plošinu, ze které lze zhlédnout čtvrtinu „Království českého“ s partii Krkonoš, Orlických hor a Jeseníků. Akce se doposud zúčastnilo 16 820 turistů. Akce je pořádána u příležitosti vstupu Klubu českých turistů v Ústí nad Orlicí v roce 2019 do Síně slávy české turistiky. (sk)

Návrat do rodného města Bohuslav Martinů je dnes pohřben v rodné Poličce. Převoz jeho ostatků ale nebyl ve své době vůbec jednoduchý. Foto: Jaroslav Novotný a Jiří Hájek

Polička si připomněla návrat svého slavného rodáka

Je to rovných 60 let, co ve Švýcarsku zemřel hudební skladatel a poličský rodák Bohuslav Martinů. Příběh, na jehož konci byla exhumace jeho těla a převoz do komunitického Československa, si připomněli v Poličce.

Radek Latislav
redaktor MF DNES

POLIČKA Téměř šestiletou anabázi, završenou před 40 lety na konci srpna, připomenul v den výročí Spolek Náš Martinů v rámci vzpomínkového večera, který se uskutečnil v Centru Bohuslava Martinů v Poličce spolu s premiérovým promítnutím dokumentárního filmu Petra Vorlíčka Jsem doma....

„Převoz byl složitý i z toho důvodu, že probíhal v době rozdělení světa, kdy Švýcarsko a Československo nestály na jedné straně pomyslné barikády. Příběh byl zároveň procesem, který byl řízen tehdejšími státním aparátem a pod stranickým dohledem, na druhou stranu však nelze přehlédnout upřímnou snahu konkrétních lidí, kteří se do případu zapojili nikoliv kvůli oddanosti režimu, ale z přátelství k Bohuslavu Martinů a jeho ženě,“ řekl na úvod vzpomínkové

ho večera Jaroslav Novotný, předseda Spolku Náš Martinů.

Bohuslav Martinů skonal 28. srpna 1959 ve švýcarském Liestalu. Díky těsnému přátelství s dirigentem Paulem Sacherem bylo jeho nabalzamované tělo, které bez větší újmy vydrželo v zemi dalších 20 let, uloženo v prostém hrobě poblíž usedlosti na Schönbergu, kde Martinů s manželkou v závěru života pobýval.

Ovšem problém nastal s místem jejího posledního odpočinku. „Charlotte si přála být pochována na Schönbergu vedle svého manžela. Toto přání bylo ze strany manželů Sacherových neakceptovatelné možná i proto, že by zřejmě odporovalo i samotným předpisům o pohřebnictví. Jak se později ukázalo, Paulu Sacherovi se pochování Bohuslava Martinů na soukromém pozemku podařilo vlastně jen díky ústní domluvě se dvěma úředníky. Neměl tedy žádné písemné úřední povolení. Nemohl proto riskovat další pohřeb podobným způsobem,“ upozornil Novotný.

Charlotte se tudíž začala zaobírat myšlenkou, která v době studené války téměř nepřipadala v úvahu. „Když tedy nemohu být pochována vedle svého manžela na Schönbergu, nechť jsou jeho ostatky převezeny do Československa a já budu uložena vedle něj v rodinném hrobě v Poličce,“ popisuje Charlottin posun Jan Kapusta, který se v nedávno vydané knize Neuvěřitelná kauza Martinů téměř půl století starými událostmi zabývá.

Ani s tím však manželé Sacherovi nesouhlasili, přičemž se odvolávali na přání zemřelého.

Zdánlivě neřešitelnou situaci pomáhali rozplétat blízcí přátelé Bohuslava Martinů a jeho ženy v Československu, muzikanti, muzikologové, ale i právníci a úředníci. Jejich úkol ovšem nespočíval pouze v zajištění převozu ostatků, ale také v získání autorských práv k dílu skladatele, čili bylo nutné působit na Charlottu Martinů tak, aby již sepsanou závět změnila ve prospěch československé strany.

„Ježte takto s tím nemohli účastníci celé kauzy na Charlottu vyrukovat. Byla dokonce vytvořena jakási přesvědčovací strategie, jejíž výsledky byly průběžně vyhodnocovány a podle nich také volen další postup,“ říká Jaroslav Novotný.

Součástí této strategie bylo i založení Společnosti Bohuslava Martinů, stejně jako Nadace Bohuslava Martinů, na kterou by bylo možné autorská práva po smrti skladatelovy ženy převést. Nejdůležitějším úkolem pak bylo celkové posílení vydavatelské, interpretační a propagační činnosti, která do té doby nebyla v Československu s ohledem na význam skladatelova díla zdaleka dostatečná.

Vdova po Bohuslavu Martinů byla o zvýšeném zájmu a úsilí z české strany přesvědčována zejména při svých návštěvách Československa.

Návštěvy proběhly celkem tři, a to v letech 1975 až 1977. Po příjezdu do Švýcarska v prosinci 1975 se Charlotte ocitla mezi dvěma mlýn-

skými kameny. Manželé Sacherovi jí předali dopis obsahující nesouhlasné stanovisko s převozem ostatků jejího manžela do ČSSR. Přidali se i další osoby a zástupci českých exulantů.

Pomohlo založení Společnosti Bohuslava Martinů

V té době byla zrovna v Praze ustanovena Nadace Bohuslava Martinů a Česká hudební společnost, která se stala základnou pro později založenou Společnost Bohuslava Martinů. „Veškeré úsilí směřované ke změně závěti ve věci autorských práv, které navíc poslovalo i ochlazenou vztahů mezi Charlottou a Sacherovými, bylo korunováno úspěchem při druhé a třetí návštěvě Československa, kdy manželka skladatele odkázala práva k jeho dílu v zásadě větší míře československé straně, než ve prospěch švýcarské nadace,“ říká ke zlomovému okamžiku Jaroslav Novotný.

Po smrti Charlotty, která byla pohřbena v Poličce v prosinci 1978, čekal na československého velvyslance v Bernu úkol nejtěžší. Přesvědčit manžele Sacherovi, aby změnili své stanovisko a vydali souhlas k exhumaci a převozu těla Martinů do Československa. „Velvyslanec Miroslav Moc využil k „dobytí“ pevnosti na Schönbergu vlivného postavení tehdejšího primátora Lucerna H. R. Meyera, který se kauzy ujal. Co vše se nakonec odehrálo v pozadí, je dodnes záhadou, nicméně výsledek je známý, a tím je udělení onoho důležitého

souhlasu Majou Sacherovou, která tak zřejmě učinila bez vědomí svého manžela,“ připomíná předseda spolku.

K otevření hrobky došlo 15. srpna 1979. Antropolog Emanuel Vlček provedl základní ohledání pozůstatků skladatele a zjištění jejich stavu. Druhý den o půl desáté dopoledne byla rakev připravena k převozu domů.

Na hraniční přechod v Rozvadově, kam výprava se zpozděním dorazila, měla přijet i televize. „Nebyli na to připraveni, byla už tma a v záloze neměli žádné světlo. V druhých televizních zprávách o tom byla jen kratičká zmínka,“ vzpomíná Petr Vorlíček, který jako jediný druhý den natočil příjezd pohřebního vozu do Poličky.

„Veřejnost nebyla o této události předem informována. Uvítací ceremoniál, jehož se zúčastnili představitelé města a delegace doprovázející vozidlo na našem území, proběhl odpoledne o půl druhé na silnici před centrálním hřbitovem,“ říká Jaroslav Novotný.

Než Bohuslav Martinů spočinul v rodné půdě, byla mu 21. srpna sejmuta nová posmrtná maska, protože ta první, zhotovená po smrti skladatele, se nepovedla.

„Martinů se po mnoha letech odloučení znovu ocitl vedle svých rodičů, sourozenců a manželky, která tu na něho už tři čtvrtě roku čekala. Došlo k naplnění jejich slibu, který si v posledních chvílích společného života dali,“ uzavírá příběh Bohuslava Martinů Jaroslav Novotný.

Cholice

Z Pardubic vyjede Burčákový expres

Kdo chce strávit příjemně sobotní odpoledne a spojit jej s degustací vína a výletem historickým vlakem, může vyrazit do Cholic. Na tuto sobotu připravil Pardubický spolek historie železniční dopravy výletní vlak. Odjíždí z pardubického hlavního nádraží ve 13.25 a zpátky se tamtéž navrací v 18.55. V Cholicích na zámku se konají burčákové slavnosti. Pro zpáteční cestu ze zámku je nachystán autobus, který účastníky akce dovezde zpět k vlaku. Vlak krom Přelouče zastaví na znamení na zastávkách Valy u Přelouče zastávka a Veselí u Přelouče. Ve vlaku zajištěn prodej drobného občerstvení a suvenýrů. (dp)

Česká Třebová

Oslavy Dne železnice hostí dnes Třebová

V České Třebové se dnes koná regionální Den železnice. Návštěvníky čeká program v areálu depa a jízdy zvláštními vlaky po uzlu Česká Třebová a okolních tratích. Mezi nádražím a depem přepraví návštěvníky motorové vlaky Regionova. Vybrané spoje v 9.10, 10.40 a 13.40 pojedou z pátého nástupiště přes kontejnerový terminál společnosti Metrans. „Pro železniční fajnšmekry budou připraveny jízdy historickou elektrickou jednotkou EM 475.1 Žabotlam. Na mnoha traťových úsecích se přitom bude jednat o vůbec první možnost svezení tímto vlakem,“ řekl ředitel Regionálního obchodního centra ČD v Pardubicích Tomáš Netolický. V poledne vyjedou na úseku ze Svitav do Opatova souběžně nejnovější elektrické jednotky InterPanter a pantograf. Ve vlačích platí běžný tarif, v historických vlačích cestující doplatí navíc 40 korun. Regionální den železnice České dráhy pořádají na více místech, konal se již v Praze a v Karlových Varech. V příštích dnech se chystá v Trutnově a v Ostravě. (ČTK)

Nejlepším městským architektem je Košář

PARDUBICE Titul nejlepšího městského architekta, cenu Architekt obcí 2019 získal Pardubák a bývalý hlavní architekt Pardubic Milan Košář.

Odborná porota přihlížela k jeho výsledkům městského architekta ve Vysokém Mýtě, kde působil pětadvacet let, v současné době dohlíží nad veřejným prostorem v Ústí nad Orlicí a v Poděbradech.

„Z ocenění mám radost, přeje jen těch pro architektury není tolik. Veřejnost začíná mít větší povědomost o tom, co se děje ve veřejných prosto-

rách míst, kde žijí,“ řekl oceněný Košář.

I vedení menších měst podle něj pochopila, že je třeba mít nad celkovým architektonickým vyzněním svých měst odborný dohled.

„Funkce městského architekta se úspěšně rozšiřuje i do malých měst, co chvíli se na mě obrací stárostové se žádostí, co pro to mají udělat, aby u nich mohl městský architekt působit,“ řekl Košář, který aktuálně dohlíží nad tím, jak bude vypadat areál v Ústí nad Orlicí, kde město koupilo bývalou textilku Per-

lu a místo se rozšiřuje na městskou zónu.

Oceněný architekt působí zhruba rok také v Poděbradech. Lázeňské město trvale trápí nadměrná doprava, která prochází jeho centrem.

„Téma dopravní zátěže, které prochází lázněmi, je to, s čím se zde potýkám,“ řekl Košář.

Spolupráci po pětadvaceti letech naopak už ukončil ve Vysokém Mýtě, kde jej nahradil Jakub Chobotský. „Jako městský architekt se Milan Košář vždy snažil hledat správnou cestu k nejlepšímu řeše-

ní,“ řekl starosta Vysokého Mýta František Jiraský. S Vysokým Mýtem začal Košář spolupracovat v době, kdy se město vzpamatovávalo z neblahých následků dočasného pobytu sovětské posádky a pro vojenské objekty hledalo nové využití.

Zasloužil se například o rekonstrukci Šemberova divadla, inicioval opravu náměstí Přemysla Otakara II. a naposledy byla pod jeho autorským dozorem provedena rekonstrukce Vaňorného náměstí.

Ocenění za mimořádný přínos ar-

chitektuře v posledních pěti letech, cenu Architekt roku 2019, získal přední český architekt Stanislav Fiala, za nímž stojí desítky mimořádných a originálních staveb. Architektonicky je podepsán pod Palácem Špork v Praze, Palácem DRN na Národní třídě v Praze, Bytovým domem Puškinova v Praze nebo Golfklubem Čertovo břemeno v Alešově Lhotě. Spolu s ním se o cenu ucházel i Petr Všečeka, podle jehož návrhu se předělává pardubický zámek.

— Stanislava Králová